

ความเห็นในการวินิจฉัยคดีส่วนตน
ของ นายอุดมศักดิ์ นิติมนตรี ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๑/๒๕๕๒

เรื่องพิจารณาที่ ๓๕/๒๕๔๘

วันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ พุทธศักราช ๒๕๕๒

ประเด็นวินิจฉัย

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๓๔ และมาตรา ๒๓๖ วรรคหนึ่ง ข้อหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๒ มาตรา ๓ มาตรา ๔ มาตรา ๒๕ มาตรา ๓๐ มาตรา ๒๓๓ และมาตรา ๒๓๒ หรือไม่

ความเห็น

ในขณะที่ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาคำร้องได้มีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ แทนรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ แล้ว ศาลรัฐธรรมนูญจะวินิจฉัยว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายตามคำร้องที่ผู้ร้องโต้แย้งว่า ข้อหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ได้หรือไม่ ในประเด็นนี้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัยที่ ๒๑ - ๒๓/๒๕๕๑ วันที่ ๒๖ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๕๑ วางบรรทัดฐานไว้ว่า กรณีบทบัญญัติแห่งกฎหมายตามคำร้องที่ผู้ร้องโต้แย้งว่า ข้อหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มีหลักการเช่นเดียวกับบทบัญญัติแห่งกฎหมายของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจวินิจฉัยบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ผู้ร้องโต้แย้งว่า ข้อหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ หรือไม่

กรณีตามคำร้องปรากฏว่าบทบัญญัติมาตรา ๒ มาตรา ๓ มาตรา ๔ มาตรา ๒๕ มาตรา ๓๐ มาตรา ๒๓๓ และมาตรา ๒๓๒ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มีหลักการเช่นเดียวกับบทบัญญัติมาตรา ๒ มาตรา ๓ มาตรา ๔ มาตรา ๒๕ มาตรา ๓๐ มาตรา ๑๕๓ และมาตรา ๒๑๕ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ จึงพิจารณาบทบัญญัติแห่งกฎหมายตามคำร้องที่ผู้ร้องโต้แย้งว่า ข้อหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ หรือไม่

พิจารณาแล้ว รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒ มาตรา ๓ และมาตรา ๔ เป็นบทบัญญัติในหมวด ๑ บททั่วไป โดยมาตรา ๒ เป็นบทบัญญัติเกี่ยวกับการปกครองของประเทศไทยว่าเป็นระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มาตรา ๓ เป็นบทบัญญัติเกี่ยวกับที่มาของอำนาจอธิปไตยและการใช้อำนาจอธิปไตย โดยอำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชนชาวไทย พระมหากษัตริย์ผู้ทรงเป็นประมุขทรงใช้อำนาจอธิปไตยทางรัฐสภา คณะรัฐมนตรี และศาล และการปฏิบัติหน้าที่ขององค์กรดังกล่าว องค์กรตามรัฐธรรมนูญ และหน่วยงานของรัฐ ต้องเป็นไปตามหลักนิติธรรม และมาตรา ๔ เป็นบทบัญญัติที่รับรองและคุ้มครองศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิเสรีภาพ และความเสมอภาคของบุคคล

ส่วนบทบัญญัติมาตรา ๒๕ และมาตรา ๓๐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ เป็นบทบัญญัติในหมวด ๓ สิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทย โดยมาตรา ๒๕ เป็นบทบัญญัติวางหลักประกันความมั่นคงแห่งสิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทยที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้จะถูกจำกัดมิได้ เว้นแต่อาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายเฉพาะเพื่อการที่รัฐธรรมนูญกำหนดไว้ให้กระทำได้เท่าที่จำเป็น และไม่กระทบกระเทือนสาระสำคัญของสิทธิและเสรีภาพ รวมทั้งได้วางหลักการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทยไว้ว่า ถ้ารัฐสภาจะตรากฎหมายจำกัดสิทธิและเสรีภาพจะกระทำมิได้ภายใต้หลักเกณฑ์ที่รัฐธรรมนูญกำหนดไว้เท่านั้น ทั้งต้องมีผลใช้บังคับเป็นการทั่วไปและไม่มุ่งหมายให้ใช้บังคับในกรณีใดกรณีหนึ่ง หรือแก่บุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นการเจาะจง และมาตรา ๓๐ เป็นบทบัญญัติที่รับรองความเสมอภาคและให้ความคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพขั้นพื้นฐานของชนชาวไทย ซึ่งมีหลักการว่า บุคคลย่อมเสมอภาคกันตามกฎหมายอย่างเท่าเทียม ไม่ว่าบุคคลนั้นจะเป็นชายหรือหญิงต่างเท่าเทียมกันทั้งสิ้น และการเลือกปฏิบัติอย่างไม่เป็นธรรมแก่บุคคลนั้นกระทำไม่ได้

กรณีที่มีผู้ร้องโต้แย้งว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๓๔ ซึ่งบัญญัติว่า ถ้าศาลชั้นต้นไม่รับอุทธรณ์ ผู้อุทธรณ์อาจอุทธรณ์คำสั่งศาลนั้นไปยังศาลอุทธรณ์ โดยยื่นคำขอเป็นคำร้องต่อศาลชั้นต้นและนำค่าฤชาธรรมเนียมทั้งปวงมาวางศาล และนำเงินมาชำระตามคำพิพากษาหรือหาประกันให้ไว้ต่อศาลภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ศาลได้มีคำสั่ง และมาตรา ๒๓๖ วรรคหนึ่ง ได้บัญญัติว่า เมื่อคู่ความยื่นคำร้องอุทธรณ์ต่อศาลที่ปฏิเสธไม่ยอมรับอุทธรณ์ ให้ศาลส่งคำร้องเช่นว่านั้นไปยังศาลอุทธรณ์ โดยไม่ชักช้าพร้อมด้วยคำพิพากษาหรือคำสั่งชี้ขาดคดีของศาลชั้นต้นและฟ้องอุทธรณ์ ถ้าศาลอุทธรณ์เห็นเป็นความจำเป็นที่จะต้องตรวจสำนวน ให้มีคำสั่งให้ศาลชั้นต้นส่งสำนวนไปยังศาลอุทธรณ์

ในกรณีเช่นนี้ให้ศาลอุทธรณ์พิจารณาคำร้อง แล้วมีคำสั่งยืนยันตามคำปฏิเสขของศาลชั้นต้นหรือมีคำสั่งให้รับอุทธรณ์คำสั่งนี้ให้เป็นที่สุด แล้วส่งไปให้ศาลชั้นต้นอ่าน ชัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒ มาตรา ๓ มาตรา ๔ มาตรา ๒๕ และมาตรา ๓๐ นั้น เห็นว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๓๔ เป็นบทบัญญัติที่ได้วางหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการอุทธรณ์คำสั่งของศาลชั้นต้นที่ไม่รับอุทธรณ์ โดยผู้อุทธรณ์ต้องยื่นคำขอเป็นคำร้องต่อศาลชั้นต้น และให้ศาลนั้นส่งคำขอไปยังศาลอุทธรณ์ และผู้อุทธรณ์ต้องนำค่าฤชาธรรมเนียมมาวางศาล และนำเงินมาชำระตามคำพิพากษาหรือประกันให้ไว้ต่อศาล การที่ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๓๔ บัญญัติให้ผู้อุทธรณ์นำค่าฤชาธรรมเนียมมาวางศาล และนำเงินมาชำระตามคำพิพากษาหรือประกันให้ไว้ต่อศาล ทั้งนี้ก็เพื่อมิให้การพิจารณาคดีเป็นไปอย่างล่าช้า เพราะเมื่อมีการอุทธรณ์แล้วย่อมทำให้การบังคับคดีล่าช้าออกไป ซึ่งอาจทำให้เกิดความเสียหายแก่คู่ความหรือผู้เกี่ยวข้องอีกฝ่ายหนึ่งได้ ส่วนมาตรา ๒๓๖ วรรคหนึ่ง เป็นบทบัญญัติให้คำสั่งศาลอุทธรณ์ที่พิจารณาคำร้องแล้ว มีคำสั่งยืนยันตามคำปฏิเสขของศาลชั้นต้นหรือมีคำสั่งให้รับอุทธรณ์เป็นที่สุดนั้น ก็เพื่อให้การพิจารณาคดีดังกล่าวเป็นไปอย่างรวดเร็ว และมีให้มิดชิดเข้าสู่การพิจารณาของศาลอุทธรณ์หรือศาลฎีกาเป็นจำนวนมาก การอุทธรณ์หรือการฎีกาควรทำได้เฉพาะคดีที่มีความเหมาะสมและจำเป็นเท่านั้น มิฉะนั้นจะทำให้การพิจารณาคดีในชั้นศาลอุทธรณ์หรือศาลฎีกาเป็นไปอย่างล่าช้า จึงเห็นว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๓๔ และมาตรา ๒๓๖ วรรคหนึ่ง มิได้เป็นบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่จำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลเกินความจำเป็นและกระทบสาระสำคัญแห่งสิทธิ และเป็นการใช้บังคับกฎหมายเป็นไปอย่างเสมอภาค เป็นธรรมและไม่เลือกปฏิบัติ จึงไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒ มาตรา ๓ มาตรา ๔ มาตรา ๒๕ และมาตรา ๓๐

ประเด็นที่ต้องพิจารณาคำร้องต่อไปว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๓๔ และมาตรา ๒๓๖ วรรคหนึ่ง ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๑๕๖ และมาตรา ๒๑๕ หรือไม่

พิจารณาแล้ว รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๑๕๖ เป็นบทบัญญัติที่วางหลักการพิจารณาพิพากษาอรรถคดีว่าเป็นอำนาจของศาล ซึ่งต้องดำเนินการให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญ ตามกฎหมายและในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์ ผู้พิพากษาและตุลาการต้องมีความอิสระในการพิจารณาพิพากษาอรรถคดี และจะเป็นนักการเมืองหรือผู้ดำรงตำแหน่ง

ทางการเมืองมิได้ ส่วนมาตรา ๒๑๕ วรรคหนึ่ง เป็นบทบัญญัติที่จัดโครงสร้างการพิจารณาพิพากษาคดีของศาลยุติธรรมให้เป็นตามลำดับชั้นศาล คือ ศาลชั้นต้น ศาลอุทธรณ์ และศาลฎีกา มิใช่เป็นบทบัญญัติที่ให้สิทธิแก่คู่ความที่จะต้องดำเนินคดีในศาลยุติธรรมให้ครบทั้งสามชั้น เพราะการใช้สิทธิของคู่ความในการดำเนินคดีในศาลจะมีมากน้อยเพียงใดต้องเป็นไปตามที่บัญญัติไว้ในกฎหมาย และกฎหมายอาจบัญญัติให้ศาลแต่ละศาลมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีเป็นกรณีพิเศษ และหรือให้การพิจารณาพิพากษาคดีเป็นที่ยุติในศาลนั้นหรือในศาลชั้นใดของศาลยุติธรรมก็ได้ ส่วนรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๕ วรรคสอง วรรคสาม วรรคสี่และวรรคห้า เป็นบทบัญญัติที่กล่าวถึงอำนาจในการพิจารณาพิพากษาคดีของศาลฎีกา ซึ่งไม่เกี่ยวกับประเด็นตามคำร้อง จึงเห็นว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๓๔ ซึ่งได้วางหลักเกณฑ์ให้ผู้อุทธรณ์นำค่าฤชาธรรมเนียมมาวางศาล และนำเงินมาชำระตามคำพิพากษาหรือประกันให้ไว้ต่อศาล ภายในกำหนดสิบห้าวันนับแต่วันที่ศาลได้มีคำสั่ง และมาตรา ๒๓๖ วรรคหนึ่ง ให้คำสั่งศาลอุทธรณ์ที่พิจารณาคำร้องแล้ว มีคำสั่งยืนตามคำปฏิเสธของศาลชั้นต้นหรือมีคำสั่งให้รับอุทธรณ์นั้นเป็นที่สุด ก็เพื่อให้การพิจารณาคดีของศาลเป็นไปอย่างรวดเร็วและไม่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่คู่ความและผู้เกี่ยวข้องตามความจำเป็นและเหมาะสมแก่กรณีแล้ว จึงไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๑๕๗ และมาตรา ๒๑๕

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้นจึงวินิจฉัยว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๓๔ และมาตรา ๒๓๖ วรรคหนึ่ง ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒ มาตรา ๓ มาตรา ๔ มาตรา ๒๕ มาตรา ๓๐ มาตรา ๑๕๗ และมาตรา ๒๑๕

นายอุดมศักดิ์ นิติมนตรี

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ